

Rosyjskie inwestycje w Kirgistanie

Aleksandra Jarosiewicz, Józef Lang

19 lutego w Biszkeku rosyjski koncern Rosneft' podpisał porozumienia ramowe dotyczące kupna dwóch kirgiskich spółek zajmujących się dystrybucją paliw. Rosneft' zakupi całość akcji spółki Biszkekskaja Nieftianaja Kompanija oraz 50% udziałów w spółce INTEK, będącej właścicielem kompleksu paliwowego na lotnisku w Oszu, drugim co do wielkości lotnisku w kraju. W Biszkeku podpisano również memorandum intencyjne dotyczące kupna przez Rosneft' 51% akcji spółki Międzynarodowe Lotnisko Manas oraz zainwestowania w lotnisko Manas pod Biszkekiem do 1 mld USD. Jest to największe lotnisko w kraju, a obok cywilnego portu lotniczego znajduje się tam jedyna w Azji Centralnej amerykańska baza – wojskowe Centrum Tranzytowe Manas, której zamknięcie planowane jest na lipiec br.

Komentarz

- W wymiarze ekonomicznym rosyjskie działania mogą godzić w chińskie plany uniezależnienia Kirgistanu od importu rosyjskich paliw. W ub.r. Chiny wybudowały i uruchomiły w Karabalcie na północy kraju wartą 200 mln USD rafinerię mogącą zaspokoić połowę kirgiskiego zapotrzebowania na produkty ropopochodne (około 600 tys. ton) i tym samym zmniejszyć zależność kraju od importu z Rosji. Po sfinalizowaniu zakupu Rosnefti rosyjskie firmy (GazpromNieft' Azja, ŁUKoil) będą kontrolowały większość rynku dystrybucji paliw w Kirgistanie i niewykluczone, że będą one kontynuować import rosyjskich paliw, narażając tym samym na nierentowność chińską rafinerię w Karabalcie. Byłby to pierwszy przypadek aktywnego rosyjskiego przeciwdziałania Chinom w wymiarze energetycznym w regionie.
- W wymiarze politycznym rosyjskie inwestycje w Kirgistanie pokazują, że Rosja gotowa jest wzmacniać swoją obecność w Azji Centralnej także przy użyciu narzędzi gospodarczych. Kirgistan jest państwem, w którym najłatwiej i najtaniej Rosja może zaakcentować swoją pozycję w Azji Centralnej, a jednocześnie to w tym kraju ogniskuje się i jest najbardziej widoczna geopolityczna rywalizacja o region (Kirgistan jest jedynym państwem, gdzie znajdują się i amerykańska, i rosyjska bazy wojskowe). Wraz z zakończeniem misji ISAF w Afganistanie pod koniec 2014 roku nastąpi spadek zachodniego oddziaływania w Azji Centralnej, co otwiera możliwości dla wzrostu roli Chin, będących największym partnerem gospodarczym regionu. W tym kontekście plany kupna pakietu akcji dającego kontrolę nad lotniskiem Manas wskazują, że Rosja dąży do zablokowania dalszej (cywilnej) amerykańskiej obecności i uniemożliwienia innym graczom (np. Chinom) przejęcie infrastruktury lotniczej pozostawianej przez USA.

- Energetyczna ekspansja Rosji w Kirgistanie nie jest bezpośrednio spowodowana chęcią reakcji na niepomyślne dla Moskwy wydarzenia na Ukrainie. Rosja jest wyraźnie obecna w sektorze hydroenergetycznym w Kirgistanie, a w 2013 roku Gazprom kupił za symboliczną opłatę 1 USD zadłużoną i mającą problemy z zabezpieczeniem dostaw z Uzbekistanu kirgiską spółkę gazową Kyrgyzgaz. Jednocześnie, w związku z niepowodzeniami rosyjskiej polityki na innych teatrach, nie można wykluczyć intensyfikacji rosyjskich działań nie tylko w Kirgistanie, lecz również w pozostałych państwach Azji Centralnej.